

DANSK AUTOMAT BRANCHEFORENING

SIDEN 1957

NYHEDS-

DAB

MAGASINET

**DAB klager til
EU over ny
spillelovgivning**

**Erhvervsinvest:
Øget
polarisering
i branchen**

**Mød Orla -
automatmand og
storvildtjæger**

**Skatteminister Troels Lund Poulsen:
Derfor slipper online spil
med 20 procent i afgift**

Formanden har ordet

Åbent brev til skatteminister Troels Lund Poulsen og medlemmerne af Folketingets skatteudvalg

Som formand for Dansk Automat Brancheforening vil jeg hermed udtrykke meget stor skuffelse og frustration over vedtagelsen af Spilleloven (L 202) og Spilleafgiftsloven (L 203).

Vores organisation har hele vejen under lovarbejdet forsøgt at råbe dig op som ansvarlig politiker, men du har ikke lyttet. Det undrer mig. Min branche har stor ekspertise på spilleområdet, men du har udelukkende lyttet til Skatteministeriets embedsmænd.

Jeg kan ikke forstå, hvordan du som ansvarlig politiker kan præmiere udbydere af spil på internettet med en afgift på 20 procent mod vores afgift på 41 procent. Enhver fornuftig borger i dette land kan se urimeligheden i afgiftsforskellen - hvorfor så ikke du? Jeg er ikke modstander af den liberalisering, som loven er udtryk for, men liberalisering bør være på fair og lige vilkår, og det har du undladt at sørge for!

Min branche har siden 2001 tilpasset sig den nuværende lovgivning, og der er ifølge Spillemyndigheden intet

ulovligt spil på spilleautomater. Hvilken tak får vi for det? Ingen! Tværtimod må min branche i årene fremover imødesee mere og mere afvikling, fordi vi med en afgift, der er dobbelt så stor som internet spilleudbydernes, stilles svagt i konkurrencen med disse. Dermed forsvinder danske arbejdspladser og skatteindtægter fra de mennesker, der arbejder i branchen, fra de forretninger, som har spilleautomater stående, og fra de danske fabrikker af spilleautomater.

Alle disse skatte- og afgiftsindtægter "overføres" i fremtiden til overskud til internet spilleudbydere, der typisk tager alle indtægterne ud af landet. Hvad er mon grunden til, at du støtter denne "trafik". Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Jeg forstår heller ikke, at du med loven har præmieret internet spilleudbydere, efter at de har drevet ulovligt spil i Danmark i en 10-årig periode, hvor de oven i købet har annonceret i strid med lovgivningen og betalt 0 kr. til statskassen - mod den ene milliard, cirka, som spilleautomaterne hvert år lægger i kassen.

Dansk Automat Brancheforening mener, at afgiftsforskelsbehandlingen er diskrimination af en hel branche. Vi har derfor taget initiativ til at indbringe sagen for EU Kommissionen og håber, at vi kan få hjælp fra den kant til fortsat at drive vores forretning uden unfair konkurrence fra andre spilleudbydere, som af en eller anden grund slipper med discountafgift.

Med venlig hilsen

John Brochstedt,
formand

September 2010, 28. årgang af
Dansk Automat
BrancheForenings
Nyhedsmagasin

SEKRETARIAT

Dansk Automat
BrancheForening
Smedegade 9
6000 Kolding
Tlf. 86 57 25 33
Fax 86 57 25 73
www.d-a-b.dk

Gunnar Sørensen
direktør
gs@d-a-b.dk

Berit Frandsen
sekretær
bf@d-a-b.dk

FORMAND

John Brochstedt
JB Service
john@brochstedt.dk

NÆSTFORMAND

Claus Sundenæs
JC Sungame
cs@sungame.dk

BESTYRELSESMEDLEMMER

Carl Larsen
DAN-Automater Struer A/S
cl@chokoland.dk

Kurd Hoffbeck
Hoffbeck Automater ApS
kurd@hoffbeck.dk

Jørgen B. Jensen
Hjørring Bowling &
Gokartcenter
bowling@has.dk

REDAKTION

John Brochstedt (ansv.)
Gunnar Sørensen og
Morten Bøcker,
Profil Kommunikation

PRODUKTION

Profil Kommunikation

Folketinget tromler ny spillelov igennem

Dansk Automat BrancheForening klager til EU Kommissionen over afgiftsdiskrimination.

De ulovlige online spil belønnes fra årsskiftet med en afgift, som er det halve af den, de landbaserede spilleautomater skal betale.

Det er resultatet af Skatteudvalgets behandling af den nye spillelovgivning.

Dansk Automat BrancheForening havde både skriftligt og ved foretræde for udvalget prøvet at overbevise politikerne om, at man ikke kan gøre forskel på virksomhederne i spillebranchen. Men argumenterne prelede af på politikerne som vand på en gås.

Så nu kan online spillene se frem til en afgift på 20 procent, mens spilleautomater fortsat skal betale 41 procent.

"Vi er naturligvis dybt skuffede og står komplet uforstående over for det faktum, at politikerne - under en borgerlig regering - nu lægger op til en helt uhørt forvridning af konkurrencen i branchen. Derfor har vi taget initiativ til at indbringe sagen for EU Kommissionen i form af en klage," siger DAB's formand John Brochstedt.

"Vi mener, der er tale om ulovlig statsstøtte til online udbydere. Sam-

tidig giver forskelsbehandlingen risiko for, at medlemslandene generelt begynder at favorisere dele af brancher. Det kunne for eksempel føre til, at medlemslandene begynder at forfordle landets egne virksomheder på bekostning af udenlandske," siger John Brochstedt.

Spilleautomaters vilkår forringes

Samtidig med afgiftsbelønningen til de spil, som hidtil ikke har betalt en krone til statskassen endsiges ludomanibehandlingen, lægger politikerne indirekte op til en forringelse af spilleautomaternes vilkår.

"Vi havde håbet på i det mindste at få lidt støtte fra politikerne til at udvikle vores forretninger. Blandt andet har vi et ønske om, at indsatsen, som har været fastfrosset på 50 øre i over 20 år, samt gevinstgrænsen på 300 kr. pr. spil kunne blive hævet. Men også her har vi talt for døve ører," siger John Brochstedt.

"Det betyder, at vi også hvad angår selve spillet nu stilles ringere end vores online kolleger, hvis marked jo indtil nu har været fuldstændig ureguleret," siger John Brochstedt.

Den nye spillelov træder formentlig i kraft ved årsskiftet. Men EU Kommissionens behandling af afgiftssatserne kan udskyde den.

Online spil må nøjes med at betale 20 procent i afgift... mens spilleautomatbranchen fortsat skal svare 41 procent.

Troels Lund Poulsen kryber uden om de kritiske spørgsmål

Den nye spillelovgivning rejser en række principielle og politiske spørgsmål, og til denne udgave af Nyhedsmagasinet DAB havde vi bedt skatteminister Troels Lund Poulsen medvirke i et interview. Men ministeren har "takket nej til at deltage". Han har dog sendt os et indlæg, som du kan se på modstående side, og som svarer på nogle af spørgsmålene, der bringes herunder.

Spørgsmål til skatteminister Troels Lund Poulsen:

1. Ifølge den nye spillelovgivning skal online spil betale 20 procent i afgift af indtægten, mens der skal betales 41 procent af indtægten på en spilleautomat. Hvad er baggrunden for denne forskelsbehandling?

2. Fri konkurrence på lige vilkår er vel noget, du hylder. Men gælder det ikke i spillebranchen?

3. Online spillene har endnu ikke betalt en krone i afgift, mens spilleautomatbranchen lægger op imod en milliard kroner i statskassen årligt. Kan

du forstå spilleautomatbranchens misfornøjelse med politikernes behandling af den?

4. Spilleautomatbranchen er vel en af de mest regulerede brancher i Danmark. Ifølge Spillemyndigheden er der ikke nævneværdige problemer. Online spillene derimod er ulovlige og reklamerer ulovligt uden at nogen griber ind. Hvorfor favoriseres disse spil så i henseende til både afgift og den overgangsbestemmelse om reklame, som blev fjernet mellem lovforslag og den vedtagne lov?

5. Har du en idé om, hvorfor online spillene har kunnet drive deres forretninger så vidt i Danmark på et ulovligt grundlag, og hvorfor man ikke har grebet ind over for den ulovlige annoncering?

6. Dansk Automat Branche forening havde bedt om en forhøjelse af den maksimale indsats og den maksimale gevinst på henholdsvis 50 øre og 300 kr. - grænser der har været fastfrosset i 25 år. Men er ikke blevet imødekommet på nogen måde. Hvorfor må automatspillene ikke følge med tiden?

7. Kan du forstå, at det kan være lidt svært at acceptere dette, når online spillene kører uden begrænsning af indsats- og gevinstmaksimum?

8. Resultatet bliver formentlig nedgang i omsætningen på spilleautomater. Er det ikke at spille hasard med en god afgiftsbetaler - mens der vel fortsat er nogen usikkerhed med hensyn til, hvor meget online spillene kommer til at lægge i kassen?

9. Online spillene står for høj tilgængelighed og hurtigt spil - to kernefaktorer i udvikling af ludomani. For eksempel kan unge mennesker spille online på mobiltelefoner. Hvad synes du om den udvikling inden for spillebranchen?

10. Pokerspil på nettet er blandt de spil, der medvirker til at ludomani-tilfældene i Danmark er stigende. Så man kan igen spørge, om det ikke er u hensigtsmæssigt at give disse spil så favorable afgiftsvilkår, at de får masser af penge til markedsføring?

"Markederne for fysiske og online spil er på mange måder forskellige"

I dette indlæg besvarer skatteminister Troels Lund Poulsen (V) nogle af de spørgsmål, som redaktionen af Nyhedsmagasinet DAB havde stillet ham, og som du kan se på den modstående side.

"Jeg vil gerne begynde med at takke for muligheden for at kommentere den vedtagne delvise liberalisering af det danske spillemarked. Mine kommentarer til de rejste spørgsmål skal dog ses i sammenhæng med den verserende statsstøttenotifikation ved EU-Kommissionen, hvortil I (DAB), mig bekendt, også har sendt en klage.

Da EU-Kommissionen ikke har afsluttet dennes prøvelse af sagen, er det naturligvis ikke muligt for mig at indgå i en længere dialog vedrørende denne del af spilleliberaliseringen. Jeg har derfor tilladt mig ved besvarelsen af de rejste spørgsmål at tage udgangspunkt i mere generelle betragtninger.

Ved udarbejdelsen af den delvise liberalisering af det danske spillemarked har det været afgørende, at de eksisterende beskyttelseshensyn blev fastholdt, og at disse indarbejdes i den nye regulering med fokus på de forskellige spil og spillemarkeders karakteristika. Fokus har derfor været på at indføre en regulering af de forskellige spillemarkeder, således at denne regulering i størst mulig udstrækning understøtter formålene.

Da markederne for fysiske og online spil efter Skatteministeriets opfattelse på mange måder er forskellige, er reguleringen heraf og afgifterne dermed også. Grundlæggende er afgiftsniveauet for de forskellige spil fastsat ud fra en vurdering af, hvor stor afgiftsbelastningen kan være, uden at det medfører en for stor risiko for, at der ikke er et velfungerende, kontrolleret marked for det pågældende spil.

Jeg kan forstå, at spilleautomatbranchen har ønsker til den spilleau-

I indlægget forklarer Troels Lund Poulsen, hvorfor reklameforbuddet i tips- og lottoloven ikke har kunnet håndhæves. Resultatet har været en massiv reklameaktivitet for online spil.

tomatbekendtgørelse, der skal udarbejdes på baggrund af den nye spillelov. Det har ikke med den nye spillelov været intentionen, at der skal foretages væsentlige ændringer på spilleautomatområdet, hvilket også kommer til udtryk i det udkast til bekendtgørelse, som i øjeblikket er sendt til notifikation ved EU-Kommissionen. Når denne procedure er overstået, sendes bekendtgørelsen i ekstern høring, hvor blandt andet spilleautomatbranchen kan komme med sine bemærkninger. Jeg vil herefter vurdere, om der er basis for en ændring af bekendtgørelsen.

Jeg skal gøre opmærksom på, at ludomaniområdet har fået en forøget fokus med de nye spillelove. Når de nye love træder i kraft, vil der således ske en forøgelse af midlerne til ludomaniområdet fra ca. 20 mio. kroner til ca. 32 mio. kroner. Derudover vil der være øget fokus på forebyggelse af ludomani, da en del af midlerne skal anvendes hertil. Selve fordelingen af midlerne fastlægges ved finanslovsforhandlingerne for 2012.

Angående den i spørgsmålene

nævnte manglende håndhævelse af reklameforbuddet i tips- og lottoloven, skal jeg gøre opmærksom på, at Rigsadvokaten i juni 2007 fandt, at straffesagerne om overtrædelse af dette reklameforbud skulle sættes i bero. Begrundelsen for Rigsadvokatens beslutning var, dels at spilselskabet Ladbrokes havde anlagt sag mod Skatteministeriet og gjort gældende, at tips- og lottoloven er i strid med EU-retten, dels at EU-Kommissionen havde indledt en traktatskrænkelssag mod Danmark, hvorunder samme synspunkt blev gjort gældende. Tips- og lottoloven har således i en lang periode i praksis ikke kunnet håndhæves ved domstolene.

Jeg skal til slut bemærke, at en åbning af spillemarkedet vil give spillerne det frie valg mellem flere kendte spiludbydere, idet det må forventes, at spiludbydere, der allerede udbyder spil til danskerne i dag, vil søge tilladelse i Danmark. Ved at liberalisere dele af spillemarkedet vil danskernes spil derfor kunne kanaliseres ind i kontrollerede rammer."

10 skarpe spørgsmål til
formand John Brochstedt om

Branchens værste år

I det seneste år er tunge skyer trukket op over branchen. Spilleautomatfabrikanter går direkte til spillestederne med deres leasingtilbud, et momskrav fra Skat kunne have ødelagt mange forretningsmuligheder - og blev kun med nød og næppe afværget - den nye spillelovgivning legaliserer online spillene, som slipper med en langt lavere afgift end spilleautomater, og DAB har intet fået til gengæld. Samtidig kradser den økonomiske krise.

Redaktionen har sat John Brochstedt stævne og stillet ham 10 skarpe spørgsmål om det, der meget vel kan betegnes som spilleautomatbranchens værste år.

Hvordan vil du karakterisere det forløbne år totalt set for branchen?

"Det har været hårdt rent økonomisk. Vi tjener kun lige til dagen og vejen. Enkelte af de store virksomheder har haft et mindre overskud, mens de små og mellemstore har klarret sig lidt bedre - dog slet ikke godt nok til nye investeringer."

"Jeg spørger mig selv, hvorfor politikerne hellere vil sende pengene ud af landet end skabe acceptable vilkår for os, der driver arbejdspladser og betaler afgifter, moms og skat?"

"Når krybben er tom, bides hestene", lyder et gammelt mundheld. Hvad tænkte du, da fabrikanterne af spilleautomater besluttede sig for at gå uden om opstillerleddet og direkte til slutkunden?

"Jeg var dybt, dybt skuffet. Kunne det virkelig passe - efter at næsten

hele branchen havde handlet med dem i 30-40 år og været loyale, både når det gælder køb af maskiner og reservedele."

Hvad har denne kursændring betydet på kort sigt, og hvad tror du, den vil komme til at betyde på længere sigt?

Den første konsekvens er, at nogle af opstillerne går deres egne veje med hensyn til indkøb - både individuelt og i grupper - med det resultat, at vi finder ud af, hvad leverandører i udlandet kan byde på, og at fabrikanterne sælger endnu mindre. De kan heller ikke få fat i vores kunder, for med den udstrakte service, vi tilbyder, vil spillestederne ikke selv stå med automaterne. På længere sigt - hvis vi ikke finder tilbage til en god samarbejdsform med fabrikanterne - vil endnu flere gå uden om dem. Jeg vil gerne slå fast, at dette her ikke er nogen ønskesituation set fra min side. Men det hænger altså ikke sammen, at man først sælger automater til os og herefter går uden om os direkte til vores kunder..."

Skatteministeriet viste tænder og truede med moms på spilleindtægten,

hvilket ville have kostet spillestederne 100 mio. kr. årligt. DAB kæmpede imod med alle midler, og Skat droppede "ekstraafgiften". Hvad ville konsekvensen have været, hvis Skat havde fastholdt?

"Det ville have slået os ihjel, for spillestederne ville selvfølgelig sende

halvdelen af momsregningen videre til os, og vi kan simpelt hen ikke bære flere skatter og afgifter."

Den nye spillelovgivning favoriserer online spillene, som slipper langt billigere i afgift end spilleautomater. Hvilken betydning vil det få for spilleautomater og spillebranchen i det hele taget?

"Jeg frygter, at vores automater får en mindre del af spilleomsætningen, for folk kan jo kun bruge pengene en gang. Og hvis vi ikke får lov til de ændringer på vores automater, som vi har bedt om, så bliver det et problem at få fat i nye spillere. På længere sigt håber jeg, det vil vise sig, at det sociale samvær i spillehaller og på værtshuse vil få betydning. For hvis det alene kommer til at handle om gevinststørrelser, så taber vi kampen."

DAB's indsigelser mod afgiftsforskellen er ikke blevet hørt. Hvorfor tror du, politikerne overhører en hel branche?

"Med et diplomatisk ord: Uvidenhed. Uvidenhed om vores branche og om, hvor mange penge vi lægger i statskassen. Jeg spørger mig selv, hvorfor politikerne hellere vil sende pengene ud af landet end skabe acceptable vilkår for os, der driver arbejdspladser og betaler afgifter, moms og skat?"

DAB havde håbet på som "kompensation" at få hævet den maksimale indsats og gevinstgrænse, der har været uændrede i 25 år. Men igen har politikerne fuldstændig overhørt branchen. Hvad betyder det?

"Det betyder, at vores konkurrenceevne svækkes, og vi er i forvejen langt bagud i forhold til udlandet,

hvor der er tilladelse til spiltyper, vi slet ikke har herhjemme, og som bedre kan stå sig i konkurrencen med det internetbaserede spillemarked."

Krisen kradser også i spillebranchen - med mærkbar omsætningsnedgang til følge. Hvilke konsekvenser vil det få?

"Indtil videre har den betydet, at vi ikke kan investere i nye maskiner. Der er kun lige til dagen og vejen, og når maskinerne bliver ældre, får vi flere driftsstop og faldende indtægter."

Hvordan ser du branchens fremtid. Hvilke udfordringer står den over for lige nu og på lidt længere sigt?

"Udfordringen er at få udviklet spil, som spillerne kan lide, for det er nødvendigt at øge vores omsætning. Men det kræver, at vi får større be-

vægelsesfrihed. Politikerne skal forstå os og give os bedre mulighed for at drive forretning.

Du driver selv opstillervirksomhed. Er du optimist, og hvad gør du for at sikre din egen virksomheds overlevelse?

"Jeg er optimist og håber, vi kan udvikle branchen, så der vil være basis for, at unge kræfter kan drive den videre, når vi ældre trækker os. Min egen strategi er at behandle kunderne rigtig godt, så jeg ikke mister nogen. Kundepleje og personlig betjening er utrolig vigtig, og hvis man gør det godt, så er der ingen, der tænker på at anskaffe egne automater."

Uvist om ny spillelov vil bremse udbredelsen af ludomani

Da forhenværende skatteminister Kristian Jensen præsenterede sit forslag til ny spillelovgivning i februar i år, mente han, at et reguleret spillemarked kan "bremse udviklingen af ludomani".

Men det kan man ikke sige noget om endnu, mener lederen af Danmarks førende ludomanibehandlingscenter, Michael Jørsel, Center for Ludomani.

"Vi har kun én undersøgelse af udbredelsen af ludomani i Danmark, og den er fra 2006. For at kunne fastslå, om den nye lov har indflydelse på antallet af ludomanitilfælde, må der en ny undersøgelse til - gerne i 2014, når den nye lov har virket i et par år," siger Michael Jørsel.

Han hilser spilleloven velkommen og mener, det er meget positivt, at online spillene nu kommer frem i lyset, bliver reguleret og også skal leve op til nogle ansvarsregler.

"Det er fornuftigt, at politikerne ser virkeligheden i øjnene," siger Michael Jørsel.

Flere ludomaner af online spil

Op igennem 0'erne har et stadigt stigende antal internetbaserede spil fået tag i flere og flere spillere i Danmark. "Ladbrokes" har for eksempel 120.000 registrerede danske brugere, og hvis nogen skulle være i tvivl om, at der er en kobling mellem online spillenes udbredelse og ludomani, kan Michael Jørsel levere dokumentationen:

"I 2002 oplyste 2,1 procent af dem, vi fik i behandling, at de primært spillede på nettet. I 2009 var denne procentandel steget til 42 procent," siger Michael Jørsel.

Samtidig er andelen af ludomanitilfælde, hvor primærspillet er spilleautomater, faldet fra 75 procent til 45,5 procent.

Fordobling af klienter

Antallet af personer, som kommer i behandling på Center for Ludomani,

"For at kunne fastslå, om den nye lov har indflydelse på antallet af ludomanitilfælde, må der en ny undersøgelse til - gerne i 2014, når den nye lov har virket i et par år," siger Michael Jørsel.

er fordoblet i perioden.

"I 2002 modtog vi 355 nye klienter, og i 2009 750 nye klienter," oplyser Michael Jørsel.

Om der er en sammenhæng mellem internetspillenes udbredelse og den større søgning til ludomanicenteret kan ikke siges med sikkerhed. Der kan også være andre grunde. For eksempel at det er blevet mere almindeligt at søge hjælp. Men online spillene leverer til fulde "varen", når det gælder om at tiltrække nye spillere:

Michael Jørsel fortæller, at tre parametre er afgørende for, at danskerne spiller mere og mere: Antallet af spil, tilgængeligheden og reklamerne.

Antallet af spil er steget kraftigt i det seneste årti, hvor de netbaserede spil reelt har nedbrudt det danske spillemonopol. Endvidere reklameres der massivt for online spillene, og så er tilgængeligheden til spillene lettere end ved noget andet spil.

"Man kan sidde derhjemme og spille hele pensionsformuen op, mens familien sover i de tilstødende rum," siger Michael Jørsel.

Han tegner videre billedet af en situation, hvor spilleren kan blive grebet af for eksempel et online poker-spil:

"Når spilleren sidder ved PC'en, kan vedkommende føle en grad af kontrol, og pengene føles ikke som rigtige penge, for det er ikke det samme blot at klikke på et ikon som at sidde med en 1000-kroneseddel i hånden," siger Michael Jørsel.

33.200 unge i farezonen

De mange nye spil, som nu kan blive legaliseret på basis af den nye lov, har fundet et godt marked i Danmark, hvor antallet af PC'er pr. indbygger er et af de højeste i verden, og hvor betaling online er hverdagskost for de fleste.

Unge under 18 år må ikke spille, men det er nemt at gøre det alligevel, og det kan måske føre til flere unge spilleafhængige.

Michael Jørsel fortæller, at en undersøgelse fra 2008 viser, at 33.200 danskere mellem 12 og 17 år har en risikobetonet adfærd i forhold til pengespil.

Derfor er han også glad for, at den nye spillelov øremærker fem mio. kr. om året til forebyggende aktiviteter.

"Det er ikke meget, men vi har udarbejdet en treårig strategi med indsats på udvalgte områder og over for udvalgte aldersgrupper, og det er klart, at der skal sættes ind over for de 12- til 17-årige," siger Michael Jørsel.

"Forebyggelse halter bagefter og er klart vores største udfordring lige nu," siger Michael Jørsel.

Automatmand og storvildtjæger!

To ting har fyldt meget i Orla Sloth Andersens liv - foruden naturligtvis hans søde kone Gerda, som han mødte til bal i Konservativ Ungdom, og de to sønner, Per og Tim...

Det handler om automater og jagt - og ikke bare jagt på harer, fasaner og ænder. Men også på bøfler, zebraer, kuduer og andre antiloper.

Vi møder ham og Gerda på "af-tægtsgården" langt ude i Thy, hvor solen skinner ned på de smukke gule bygninger og 30 hektar land, som er blevet beplantet med skov og vil danne ramme om mange jagter, nu da Orla er fyldt 65 år, har solgt Sloth Andersen Automater til DK Automater og er gået på pension to dage om ugen.

I gårdens ene fløj med de tre stuer en suite er den midterste nærmest et zoologisk museum. Zebraskind ligger som gulvtæpper, rævepelse fylder en hel knagerække, et kæmpe bøffelhoved stirrer direkte på én, og over hundrede geværer fra bukke og forskellige antilopetyper pryder væggene.

"Bøflen skød jeg i Uganda sidste år," fortæller Orla.

Siden 1998 har han været på jagt i Afrika tre gange sammen med nogle venner. Han har også jaget i Sverige, England, Skotland og Ungarn.

"Det er spændende og udfordrende at gå på jagt," siger Orla, mens

I 1995 købte Gerda og Orla den dejlige gård i Istrup, som nu er rammen om deres otium med jagt, golf og meget andet.

den ni uger gamle jagthundehvalp Andy bolttrer sig under bordet.

40 år i branchen

Fra sit "næsten" otium kan han se tilbage på et langt liv med spilleautomater. 40 år i alt er det blevet til - efter en lidt hovedkulds start.

"Min far drev en kiosk i Bedsted og fik den idé at opstille et par spilleautomater. Efter nogen tid blev han kontaktet af kromanden i Sjørring, der ville høre, om far ville overtage hans spilleautomater. Så var firmaet i gang," fortæller Orla.

Han blev selv udlært isenkræmmer. Men efter aftjening af værnepligt i Livgarden og et par jobs i en isenkræmmer- og en sportsforretning i Midtjylland, blev han hentet hjem til Bedsted, hvor faren havde brug for ham.

Det var 1. januar 1970.

"Kun en måned efter døde min far pludseligt. Men jeg fik god hjælp af J.K. (se sidste udgave af Nyhedsmagasinet DAB), som på det tidspunkt var ansat i firmaet," fortæller Orla.

I 1970 havde firmaet 80 "pladser" med 200 spilleautomater og 50 musikbokse. Senere voksede antallet af automater til 250, men i de senere år har der været lidt tilbagegang.

"Halvdelen af de steder, vi har haft,

er forsvundet ud af markedet. Unge mennesker vil ikke drive en kro på landet, hvor de bruger al deres tid og ikke tjener ret meget. Vi har kun en af de gamle kroer tilbage - i Bedsted, hvor værtsparret er henholdsvis 75 og 80 år. Jeg tvivler på, der kommer nogen og driver den på samme måde," smiler Orla.

Han har haft en forretning med stabile medarbejdere. Gerda har passet administrationen i 25 år, og hans bror, John, har haft 30 års jubilæum. En anden medhjælper har haft 25-års jubilæum.

"Det har været interessant at være i branchen, og vi har jo også fået føden. Vi skal ikke klage," siger th-yboen.

Orla var medlem af DAB's bestyrelse første gang fra 1981 til 1984, og var herefter lokalrepræsentant i et år. I 1991 blev han igen indvalgt i bestyrelsen og sad der til 1997. Han deltog aktivt i afprøvningen af telelink-systemet op til indførelsen af det i 2001.

Mere på golfbanen

Gerda og Orla får nu også mere tid til deres fælles interesse, golfen.

Det var Gerda, der startede med at spille.

"Og så troede jeg, at jeg kunne komme til senere og blive lige så god som hende i en fart. Men det kunne jeg ikke!" griner Orla, som også holder sig i form på old boys fodboldholdet og i badmintonhallen.

En stolt jæger med sit største bytte gensind, en bøffel fra Uganda.

Insulinpumpe ændrer livet for diabetespatienter

Børneambulatoriet på Sønderborg Sygehus var blandt de første herhjemme til at tilbyde behandling med insulinpumper. Sygehuset selv havde ikke råd til behandlingen, men takket være en større udlodning fra Hoffbeck Automater kunne den nye teknologi introduceres.

"Det var som om, en helt ny dreng flyttede ind hos os," siger Mette Clausen, Haderslev, mor til Frederik på 12 år.

Han fik konstateret diabetes (sukkersyge) for fire år siden og begyndte den almindelige behandling, som betyder, at man skal tage insulin syvotte gange om dagen ved at stikke sig i låret med en såkaldt insulinpen.

For et halvt år siden skiftede Frederik imidlertid fra pen til insulinpumpe, og det har vendt op og ned på hverdagen.

Efter et tæt parløb med moderen, som har hjulpet ham meget i de første treogethalvt år af sygdommen, har Frederik, der nu går 6. klasse, kunnet frigøre sig, og han har netop været på weekend sammen med nogle kammerater og deres forældre og klaret sig på egen hånd.

Insulinpumpen betyder, at det er slut med at stikke sig mange gange dagligt, og teknologien hjælper med at dosere den helt rigtige mængde insulin på en nemmere måde.

Den nye behandling har givet Frederik bedre humør og mere energi, og da han samtidig er dygtig til at styre teknikken i hverdagen, er hans livskvalitet forbedret så meget, at Mette Clausen næsten ikke kan kende ham igen.

Sukkersyge ved skolestart

Sygdommen brød ud, netop som Frederik skulle starte i 1. klasse, og det gav anledning til nogle problemer.

"Jeg ville ikke i skole, for jeg havde ikke lyst til, at nogen skulle se, når jeg stak mig," fortæller Frederik.

Takket være en udlodning fra Hoffbeck Automater kom Sønderborg Sygehus i gang med behandlingen med insulinpumper, som vises frem af sygeplejerskerne Bodil Knudsen og Anne Lillienberg, Børneambulatoriet.

Sygeplejerske Bodil Knudsen hjalp imidlertid Frederik ved at møde op på skolen en af de første dage og fortælle klassen om sygdommen.

"Kammeraterne lyttede intenst, og der var helt roligt i klassen i hele timen," fortæller Bodil Knudsen.

Det hjalp på situationen, og i løbet af de kommende to år blev Frederik mere og mere dygtig til at leve med sygdommen. Efter to år kunne han selv tage insulin, og så fik han en funkende ny cykel som "præmie".

Pumpen ændrer alt

Insulinpumpen er en lille computer, der indeholder insulin. Den er forbundet til Frederik med en tynd, nemt aftagelig plasticslange, som insulinen pumpes ind igennem. Indstikstedet skiftes hver tredje dag.

Pumpen sørger selv for at tilføre basismængden af insulin hele døgn. Men der skal også bruges insulin i løbet af dagen, når Frederik skal spise. Derfor vejer han ofte maden for at kunne tilføre insulin i forhold til

dens indhold af kulhydrater.

Endvidere måler han sit blodsukker ved at stikke sig let i en finger cirka otte gange om dagen. Fra blodsukkermåleren overføres resultatet via bluetooth til pumpen, som regner insulinmængden ud.

Tekniken giver frihed, så han kan leve et liv som sine raske kammerater.

"Jeg går til svømning, cykler, løber, spiller fodbold og har en avisrute sammen med min storebror," fortæller Frederik.

I dag anvender 50 procent af børn og unge, som går til kontrol på Sønderborg Sygehus, insulinpumpe, og regionen betaler behandlingen.

"Men i starten havde vi ikke råd til pumperne, så vi var meget taknemmelige over at få udloddet pengene fra automatfirmaet. Donationen gjorde, at vi kom hurtigt i gang og høstede erfaringer," siger Bodil Knudsen.

Thomas Marstrand, Erhvervsinvest:

Opkøbene i branchen vil fortsætte

"Vi vil se en øget polarisering i branchen, for de store har brug for "kritisk masse" til at drive deres organisationer. Men der vil fortsat være mange mindre opstillerfirmaer, som arbejder lokalt," siger Thomas Marstrand fra Erhvervsinvest.

Siden 2006 har Erhvervsinvest foretaget opkøb i branchen, så det fortsættende firma, Elite Gaming, i dag har 4.500 spilleautomater og dermed er på størrelse med Danske Automatspil (datterselskab af Danske Spil).

Senest har Erhvervsinvest opkøbt Hoffbeck Automater med 400 automater og fortsætter dermed sin vækststrategi - på trods af dalende spilleindtægter.

"Vi tror, at det sociale element, der er på spillestederne, vil overleve, også selv om de netbaserede spil vinder frem. Men det forudsætter, at vi formår at indrette spillestederne, så de er attraktive for publikum - og kan præsentere spændende automater, som tiltrækker nye spillere," siger Thomas Marstrand.

"Online spillene er der jo allerede i dag, og dem kommer der mere styr på fra 1. januar i form af licenser. Man må så håbe på, at vores landbaserede spil sidestilles afgiftsmæssigt med de netbaserede, for jeg kan ikke se, hvorfor vores spilleautomater skal betale mere end deres spil," siger Thomas Marstrand.

Branchens image skal forbedres

"I denne sammenhæng kan branchens image komme til at spille en rolle, og ved behandlingen af den nye spillelovgivning har vi netop set, hvor lidt respekt politikerne åbenbart har for spilleautomatbranchen."

"Vi hænger imagemæssigt lidt fast i tiden før den nye spillelov i 2001, og jeg tror, der er mange politikere, som ikke ved, at vi er fuldstændig kontrolleret, og at vi for eksempel

"Branchens indtjening vil falde lidt, indtil vi præsenterer nye spilleautomater og mere spændende spillesteder," siger Thomas Marstrand.

donerer mange penge til velgørende formål. For Elite Gamings vedkommende drejer det sig om udlodning af et tocifret millionbeløb om året," siger Thomas Marstrand.

Han mener, DAB gør et stort stykke arbejde for at forbedre image og skabe bedre vilkår for branchen.

Spillesteder skal udvikles

Omsætningsmæssigt tror han, vi kommer til at se en "flad udvikling".

"Branchens indtjening vil falde lidt, indtil vi præsenterer nye spilleautomater og mere spændende spillesteder," siger han.

Den automatmæssige fornyelse vil komme fra udlandet.

"De to danske fabrikanter har valgt at konkurrere med deres kunder i et forsøg på at overleve. Det synes jeg er usundt og kortsigtet, for ingen har jo lyst til at købe noget af en

konkurrent."

"I øjeblikket søger alle derfor alternative leverandører i udlandet, og vi vil komme til at se flere og flere udenlandske automater i Danmark. De er da også foran os udviklingsmæssigt, og deres produkter er billigere end de danske," siger Thomas Marstrand.

Uvist hvornår Elite Gaming skifter hænder

Erhvervsinvests strategi er at opkøbe mindre og mellemstore danske virksomheder og strømline dem. Herefter afhændes de til branchefolk.

Hvornår tiden er inde til at afhænde Elite Gaming, kan Thomas Marstrand ikke sige noget om.

Investorerne i Erhvervsinvest er Nykredit, Spar Nord Bank, Vækstfonden, PFA, Vesterhavet og Finanssektorens Pensionskasse.

SÆT KRYDS i kalenderen og deltag i DAB's GENERALFORSAMLING fredag den 19. og lørdag den 20. november på HOTEL KOLDINGFJORD

Runde dage:

70 år Tom Schumburg	Passivt medlem	16. februar 2011
65 år Carl Larsen Dan B. Hansen Poul Larsen	DAN-Automater Struer DH Automatudlejning Casino Roskilde	7. september 2010 8. september 2010 21. november 2010
60 år Claus Holmkvist Henning Weise Pedersen	Fyns Automatservice ApS WM Automater	19. november 2010 5. januar 2011
50 år Poul Erik Rasmussen Jan Nielsen	Xpert-Automater A/S 3 Bar Midtjysk A/S	29. oktober 2010 17. december 2010
40 år Steffen Friis Anne Dorthe Nielsen	Lundstrøm ApS Tivoli A/S - Automathallen	19. december 2010 24. december 2010

Vidste du...

at gevinster fra spilleautomater kun må udbetales i mønter.

at en spilleautomat er plomberet, så misbrug ikke kan finde sted.

at man skal være minimum 18 år for at spille på en spilleautomat.

Månedens "Jack"

Afgiftsopgørelsen - den klarer automatopstilleren

Hver måned skal der betales afgift af spilleindtægten fra hver eneste spilleautomat. Det kunne man godt gå hen og glemme, for der er jo nok andet at se til. Men automatopstilleren sørger for, at spillestedet ikke får "grimme" breve fra Skat vedrørende spilleautomaterne.

Måned for måned sørger han for at udarbejde opgørelsen til Skat, så spillestedet kan betale rettidigt. Han sørger også for at stille sikkerhed for betalingen over for Skat.